

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1821

Vragen van het lid **Geurts** (CDA) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over *landschapselementen als invulling van de vergroening* (ingezonden 20 maart 2015).

Antwoord van Staatssecretaris **Dijkma** (Economische Zaken) (ontvangen 3 april 2015).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Boetevrij voortijdig stoppen met agrarisch natuurbeheer»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) het in bovenstaand artikel genoemde bericht heeft gestuurd aan alle agrariërs met een beheerovereenkomst agrarisch natuurbeheer?

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Kunt u toelichten of stukken land, zijnde een landschapselement, waarvoor de landbouwer een subsidie kreeg uit de Provinciale Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer en/of uit het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer, zouden kunnen worden ingezet als onderdeel van het ecologisch aandachtsgebied, onderdeel van de verplichte vergroening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na beëindiging van de beheerovereenkomst? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Landschapselementen die in de Uitvoeringsregeling rechtstreekse betalingen GLB zijn toegestaan als invulling van het ecologisch aandachtsgebied en de landschapselementen die toegestaan zijn binnen de goedgekeurde equivalente pakketten kunnen door landbouwers worden ingezet om hun ecologisch

¹ Boerderij Vandaag, 6 maart 2015, ed. 29 nr. 98, blz. 3.

aandachtsgebied in te vullen, ongeacht of voor deze landschapselementen in het verleden subsidie is ontvangen.

Vraag 4

Kan een areaal waarvoor er een beheersovereenkomst agrarisch natuurbeheer is afgesloten eveneens onderdeel zijn van de invulling van het ecologisch aandachtsgebied?

Antwoord 4

In bepaalde gevallen is dit mogelijk. Bijvoorbeeld bij een akkerrand die ingezet is als «onbeheerde akkerrand» in het kader van ecologisch aandachtsgebied en waarvoor bovendien een beheersovereenkomst is afgesloten. Een dergelijke dubbeling kan leiden tot een aanpassing van de vergoeding op het agrarisch natuurbeheer (voorkomen van dubbele financiering). Zie ook het antwoord op de volgende vraag.

Vraag 5

Kunt u toelichten of er mogelijkheden zijn om landschapselementen deel te laten uitmaken van equivalente pakketten als invulling van ecologisch aandachtsgebied? In hoeverre is dit toegelaten gezien het niet toestaan van dubbele betalingen?

Antwoord 5

De terminologie ten aanzien van landschapselementen is tussen de eerste pijler en tweede pijler verschillend. Wat in de eerste pijler allemaal landschapselement wordt genoemd, is in de tweede pijler uitgesplitst in beheersovereenkomsten voor akkerranden en beheerde landschapselementen, voor elementen als hagen, bomenrijen en dergelijke. De toegelaten equivalente certificaten (pakketten) bevatten de mogelijkheid om bepaalde elementen in te zetten als ecologisch aandachtsgebied, waaronder beheerde landschapselementen SNL in een equivalent certificaat of SNL-beheersovereenkomsten voor akkerranden voor zowel een equivalent certificaat of als onbeheerde akkerrand in de reguliere invulling van ecologisch aandachtsgebied. Indien voor de elementen die ingezet worden als ecologisch aandachtsgebied ook een betaling in het kader van agrarisch natuurbeheer wordt ontvangen, is er mogelijk sprake van dubbele financiering en moet er mogelijk een korting op de betaling in het kader van agrarisch natuurbeheer worden toegepast.

Vraag 6

Betekent het bericht op de website van RVO «Landschapselementen zoals houtwallen, heggen, vrijstaande bomen en bomenrijen worden dus niet als invulling van het ecologisch aandachtsgebied opengesteld in de algemene lijst», dat landschapselementen onder geen beding invulling kunnen geven aan het ecologisch aandachtsgebied, oftewel de vergroening?²

Antwoord 6

Binnen de zogenaamde «algemene lijst» kan alleen het landschapselement akkerrand gebruikt worden als invulling van ecologisch aandachtsgebied. De genoemde elementen kunnen wel meetellen binnen de equivalente certificaten als het gaat om beheerde landschapselementen in de SNL (waarvoor dus een SNL-overeenkomst is afgesloten).

Vraag 7

Klopt het dat alle arealen die op dit moment een beheersovereenkomst agrarisch natuurbeheer hebben zijn ingetekend door RVO?

Antwoord 7

Nee, intekening gebeurt door de aanvrager zelf bij de aanvraag. Vervolgens wordt deze intekening gecontroleerd door RVO en opgenomen in het GIS-systeem.

² Beschikbaar op: <https://mijn.rvo.nl/gemeenschappelijk-landbouwbeleid-nieuw-glb>.

Vraag 8

In hoeverre is er sprake van hoge administratieve lasten bij het eventueel laten meetellen voor de vergroening van voormalige arealen waarvoor er een beheerovereenkomst agrarisch natuurbeheer was gezien deze stukken land al ingetekend zijn?

Antwoord 8

Wanneer er in het verleden sprake is geweest van een beheersovereenkomst agrarisch natuurbeheer op landbouwgrond, heeft dit geen invloed op de administratieve lasten, indien de voormalige beheerseenheid voor vergroening in aanmerking wordt gebracht.

Vraag 9

Kunt u een financiële onderbouwing geven van uw argument dat landschapselementen niet deel uit maken van de longlist en daarmee ingezet mogen worden als invulling van het ecologisch aandachtsgebied vanwege de hoge administratieve lasten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Voor de financiële onderbouwing van mijn keuze verwijs ik naar de bijlage bij mijn brief over de «Uitwerking directe betalingen Gemeenschappelijk Landbouwbeleid» van 5 juni 2014 (Kamerstuk 28 625, nr. 194).

Vraag 10

Ziet u mogelijkheden om landschapselementen op voormalige arealen met een beheersovereenkomst agrarisch natuurbeheer zoals genoemd in vraag 3 in een groeimodel deel te laten uitmaken van het ecologisch aandachtsgebied?

Antwoord 10

In lijn met de aangenomen motie Jacobi, Dik-Faber, Kamerstuk 28 625, nr. 214 van uw Kamer, laat ik thans in samenwerking met Landschapsbeheer Nederland een studie uitvoeren naar de mogelijkheden voor een groeimodel voor landschapselementen als ecologisch aandachtsgebied.

Vraag 11, 12

Klopt het dat boeren gezamenlijk landschapselementen niet mogen inzetten als ecologisch aandachtsgebied?

Kunt u toelichten waarom deze beperking aan het inzetten van landschapselementen als ecologisch aandachtsgebied er is?

Antwoord 11, 12

Dit is niet correct voor zover het gaat over het landschapselement akkerrand. Een akkerrand kan deel uitmaken van het aaneengesloten gezamenlijke gedeelte van de collectieve invulling (van maximaal 10 boeren) van het ecologische aandachtsgebied.

Dit is wel correct voor zover het gaat om de beheerde landschapselementen SNL die meetellen voor ecologisch aandachtsgebied bij de equivalente certificaten. Het is namelijk niet mogelijk om ecologisch aandachtsgebied collectief in te vullen en tegelijkertijd te kiezen voor een equivalent certificaat. Dit omdat het equivalente certificaat alle vergroeningseisen moet omvatten en de collectieve invulling alleen ecologisch aandachtsgebied mag betreffen, is het vanuit de Europese regelgeving niet mogelijk beide te combineren.

Vraag 13

Kunt u aangeven welke voorwaarden er zijn verbonden aan de monitoring en controle van ecologische aandachtsgebieden?

Antwoord 13

Ten aanzien van controle geldt dat net als de controle voor de basisbetaling 100% administratief gecontroleerd moet worden. Daarnaast moet voor elke vergroeningsmaatregel apart bij de controle ter plaatse minimaal 5% worden gecontroleerd. Voor ecologisch aandachtsgebied kan dit gevolgen hebben voor de mogelijkheid om de vergroeningsbetaling uit te betalen, aangezien sommige voorwaarden die gecontroleerd moeten worden, doorlopen in het volgende kalenderjaar.

Vraag 14

Hebben deze voorwaarden volgens u tot gevolg dat de controle en monitoring van landschapselementen duurder is? Kunt u dat toelichten? Ziet u mogelijkheden om de monitoring en controle in het bijzonder voor landschapselementen als invulling van het ecologisch aandachtsgebied te vereenvoudigen?

Antwoord 14

De controle op de ecologische aandachtsgebieden landschapselement Akkerrand is niet strenger, en daardoor duurder, dan de andere oppervlakte gerelateerde maatregelen van Pijler I. Anderzijds zijn de controle-inspanningen bij agrarisch natuurbeheer wel groter in verband met de controle op dubbele financiering (zie vraag 4 en 5). Ten aanzien van beheerde SNL landschapselementen in de equivalente certificaten geldt dat deze al worden gecontroleerd in het kader van de SNL, zodat de extra inspanning voor de eerste pijler gering is. Indien echter alle landschapselementen als hagen, bomenrijen en dergelijke als ecologisch aandachtsgebied mogelijk zouden zijn, zou de controlelast kunnen worden beperkt door alleen die landschapselementen op te nemen in de perceelsregistratie die daadwerkelijk worden gebruikt als ecologisch aandachtsgebied. Dit behoeft echter een wijziging van de Europese regelgeving. Voor de problematiek van het opnemen van alle potentiële landschapselementen als hagen en bomenrijen in het perceelsregistratie verwijs ik naar mijn antwoord bij vraag 9.

Vraag 15

Kunt u aangeven of andere lidstaten toestaan dat landschapselementen deel uit maken van de longlist voor de mogelijke invulling van ecologisch aandachtsgebied?

Antwoord 15

Alle lidstaten hebben hun eigen keuzes gemaakt betreffende het al dan niet toestaan van (bepaalde) landschapselementen. Drieëntwintig lidstaten, waaronder Nederland, staan tenminste 1 type landschapselement toe. Veel lidstaten maken daarbij gebruik van landschapselementen die al zijn geregistreerd vanwege cross compliance verplichtingen. Nederland kent dergelijke cross compliance landschapselementen niet.

In België is het toegestaan om met landschapselementen invulling te geven aan ecologisch aandachtsgebied. De bepalingen zijn in Vlaanderen en in Wallonië verschillend.

In Vlaanderen kunnen landbouwers de volgende landschapselementen gebruiken voor invulling van ecologisch aandachtsgebied: houtwal, bomen in groep, akkerranden, poelen en vijvers, sloten;

In Wallonië zijn de volgende landschapselementen toegestaan als ecologisch aandachtsgebied: hagen of houtwallen, alleenstaande bomen, bomen in een rij, bomen in groep, akkerranden, poelen en vijvers, sloten.

Vraag 16

Kunt u toelichten hoe in andere lidstaten, en in het bijzonder België, landschapselementen als invulling van het ecologisch aandachtsgebied gemonitord en gecontroleerd gaan worden?

Antwoord 16

Vlaanderen heeft er momenteel voor gekozen om alleen de (in het perceelsregister) vlakvormige landschapselementen zoals houtwallen, bomen in groep, akkerranden, poelen en vijvers, sloten op te nemen als ecologisch aandachtsgebied. Deze elementen worden als vlakvormig element ingetekend. De controle en monitoring loopt dan ook gelijk en automatisch met het bestaande systeem voor de landbouwgebruikspercelen. Er is bewust gekozen om de punt- en lijnvormige landschapselementen zoals bomen en hagen uit te sluiten voor invulling van het ecologisch aandachtsgebied. Dit omwille van de bijzonder hoge implementatie- en beheerkosten voor landbouwer en administratie, en de moeilijke controleerbaarheid op het scherm.

In 2015 loopt er in Vlaanderen een wetenschappelijk onderzoek om na te gaan of punt- en lijnvormige elementen automatisch gedetecteerd kunnen worden. Op basis van deze detectie zou er een referentiebestand kunnen worden opgebouwd. Onder meer rekening houdend met de resultaten van dit

onderzoek zal er onderzocht worden of het mogelijk is om vanaf 2017 ook punt- en lijnvormige landschapselementen op te nemen in de keuzelijst voor ecologisch aandachtsgebied.

De controle op de landschapselementen gebeurt grotendeels op basis van beelden. Er is in een controle ter plaatse van 5% voorzien.

In Wallonië zal de referentielaaag met ecologisch aandachtsgebied in 2018 compleet zijn. Tot die tijd, zal de overheid zich baseren op de verklaringen van de landbouwers, die, naargelang het geval, punten (alleenstaande bomen), lijnen (hagen, bomen in een rij en dergelijke) of oppervlakken (groepen bomen, vijvers en dergelijke) zullen tekenen op hun oppervlakteaangifte. In 2015 kunnen de Waalse landbouwers kiezen om een oppervlakteaangifte op papier of via het internet in te dienen. De landbouwers die ecologisch aandachtsgebied aangeven zijn echter verplicht om een oppervlakteaangifte via het internet in te dienen, waar het mogelijk is het ecologisch aandachtsgebied onder de vorm van punten, lijnen of vlakken in te tekenen. Tenslotte worden controles ter plaatse gepland, in overeenstemming met de Europese regelgeving.

Uit deze beschrijving blijkt dat Vlaanderen net als Nederland onderzoekt of via een ingroeimodel geleidelijk meer landschapselementen als ecologisch aandachtsgebied kunnen meedoen.

Vraag 17

Deelt u de mening dat landschapselementen een toegevoegde waarde hebben voor de ecologie van het platteland en dat de invulling van ecologische aandachtsgebieden met houtwallen, bomenrijen, heggen, etc. een extra stimulans geeft om deze te behouden?

Antwoord 17

Ik ben van mening dat landschapselementen een toegevoegde waarde kunnen hebben voor de ecologie van het platteland. De verantwoordelijkheid om deze elementen in stand te houden ligt naar mijn mening in eerste instantie bij de betrokken landbouwers.

Vraag 18

Bent u bereid bovenstaande vragen te beantwoorden voor aanvang van de meitelling, met andere woorden vóór 1 april 2015?

Antwoord 18

Ik heb deze vragen zo spoedig mogelijk beantwoord.